

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 8 класу з української мови та літератури

Оцінювання здійснюється за чотирма рівнями: початковий, середній, достатній, високий.

1. Критерії оцінювання з української мови

Оцінюються **мовні знання та вміння** (теоретичний матеріал, практичні навички застосування правил) та **мовленнєва діяльність** (аудіювання, читання мовчки, говоріння, письмо).

Бали	Рівень	Мовні знання та вміння (Теорія і практика)	Мовленнєва діяльність (Наприклад, усні відповіді, перекази, твори)	Орфографічна та пунктуаційна грамотність (орієнтовно на 100 слів)
1-3	Початковий	Учень відтворює окремі слова/фрагменти правил, плутає поняття, не може застосувати знання на практиці.	Сприймає текст фрагментарно, не може відтворити основний зміст, мовлення бідне.	11 і більше помилок
4-6	Середній	Учень відтворює більшу частину матеріалу, але допускає суттєві помилки у застосуванні правил, потребує допомоги.	Сприймає основний зміст, може переказати з багатьма неточностями, мовлення не завжди логічне.	9-10 помилок
7-9	Достатній	Учень добре володіє матеріалом, застосовує правила, але може мати неточності в складних випадках (наприклад, складне речення).	Добре розуміє зміст, логічно висловлює думки, але може мати стилістичні помилки.	6-8 помилок
10-12	Високий	Учень має глибокі знання, вільно застосовує їх, аналізує мовні явища, може виправляти чужі помилки.	Вільно приймає та створює тексти, мовлення багате, точне, логічне, стилістично виправдане.	0-5 помилок

2. Критерії оцінювання з української літератури

Оцінюються **знання змісту творів, теорії літератури, біографій** та **вміння аналізувати й інтерпретувати** художні тексти, висловлювати власну думку.

Бали	Рівень	Знання змісту та теорії літератури	Аналіз та інтерпретація тексту, висловлення думки
1-3	Початковий	Учень називає окремі факти, імена, плутає події твору, не знає базових термінів.	Не може визначити тему/ідею, не розуміє образів, відповідь хаотична.
4-6	Середній	Учень переказує зміст, але не може аналізувати, допускає помилки в термінах чи датах,	Визначає основні події, але не може пояснити їх значення, думки не аргументовані.

потребує на відних запитань.

7-9	Достатній	Учень добре знає зміст, терміни, може аналізувати твір за планом, аргументує свою позицію, але може мати неточності.	Визначає художні засоби, характеризує героїв, логічно висловлює думки, спираючись на текст.
10-12	Високий	Учень має глибокі знання, вміє творчо аналізувати твір, бачить прихований зміст, має власну аргументовану позицію, володіє високою культурою мовлення.	Комплексний аналіз твору, вміння порівнювати, знаходити паралелі, оригінальність суджень.

Критерій оцінювання диктанту (8 клас)

Диктант є основною формою перевірки орфографічної та пунктуаційної грамотності.

Обсяг тексту: Для 8 класу рекомендований обсяг диктанту становить **90–110 слів**.

Критерій оцінювання: Оцінка виставляється за **кількістю допущених помилок** (орфографічних та пунктуаційних). Дві негрубі помилки прирівнюються до однієї грубої.

Бали	Кількість помилок	Рівень навчальних досягнень
12	0 помилок	Високий
11	1 помилка	Високий
10	2 помилки	Високий
9	3 помилки	Достатній
8	4 помилки	Достатній
7	5 помилок	Достатній
6	6 помилок	Середній
5	7 помилок	Середній
4	8 помилок	Середній
3	9 помилок	Початковий
2	10-11 помилок	Початковий
1	12 і більше помилок	Початковий

2. Критерій оцінювання переказу (8 клас)

Переказ (усний чи письмовий) оцінює **мовленнєву компетентність** учня: вміння сприймати текст (аудіювання/читання мовчки), розуміти його зміст, відтворювати логіку викладу, використовувати відповідні мовні засоби та дотримуватися норм літературної мови.

Оцінювання переказу комплексне і включає дві оцінки (які можуть бути об'єднані в одну):

- **Перша оцінка:** За зміст та логіку викладу (відповідність темі, повнота розкриття, послідовність).
- **Друга оцінка:** За мовне оформлення (грамотність, багатство словника, стилістична вправність).

Бали	Зміст та логіка викладу	Мовне оформлення та грамотність
1-3	Учень відтворює лише фрагменти тексту, не розуміє основної думки, логіка порушена.	Мовлення бідне, численні лексичні, граматичні та стилістичні помилки (більше 15 помилок на 100 слів).
4-6	Учень передає основний зміст, але не повно, є суттєві неточності, порушення послідовності.	Словниковий запас обмежений, є мовні оріхи та помилки в грамотності (10-15 помилок).
7-9	Учень повно й логічно відтворює зміст, дотримується структури, але може мати незначні неточності.	Мовлення достатньо виразне, словник достатній, є незначні мовні оріхи (6-9 помилок).
10-12	Учень точно й повно відтворює зміст, зберігає стиль і тип тексту, логіка бездоганна.	Мовлення багате, точне, образне, практично відсутні мовні та граматичні помилки (0-5 помилок).

Критерії оцінювання письмового твору з української мови (8 клас)

Обсяг твору для 8-го класу орієнтовно становить **1,5–2 сторінки** (150–200+ слів).

I. Зміст та логіка викладу (перша складова оцінки)

Ця частина оцінює, наскільки учень зрозумів тему, як зумів розкрити її, наскільки послідовно та аргументовано виклав свою думку.

Бали	Зміст та відповідність темі	Логічність та композиція
1-3	Учень не зрозумів теми, зміст твору хаотичний, не відповідає завданню.	Композиція відсутня, думки не пов'язані між собою.
4-6	Учень загалом зрозумів тему, але розкрив її поверхово, є суттєві відхилення від теми або фактичні помилки.	Композиція порушена, є значні логічні помилки (відсутність вступу/висновку, перескакування з думки на думку).
7-9	Учень розкрив тему, зміст відповідає завданню, є аргументація, але можливі неточності або недостатня глибина висновків.	Композиція чітка, логіка викладу переважно дотримана, є незначні порушення послідовності.
10-12	Учень глибоко й повно розкрив тему, зміст оригінальний, думки аргументовані, фактичні помилки відсутні.	Композиція досконала, логіка викладу бездоганна, усі частини твору гармонійно поєднані.

II. Мовне оформлення (грамотність та стиль)

Ця частина оцінює багатство словникового запасу, стилістичну вправність, дотримання граматичних норм та відсутність помилок (орфографічних, пунктуаційних, лексичних, граматичних).

Бали	Мовлення ваякість (Стиль, словник)	Грамотність (Кількість помилок)
------	------------------------------------	---------------------------------

1-3	Мовлення бідне, одноманітне, численні лексичні та граматичні помилки, невміння будувати речення.	15+ помилок (сумарно орф., пункт., грам.)
4-6	Словниковий запас обмежений, є мовні огріхи, використання стандартних виразів, речення прості.	10-14 помилок
7-9	Мовлення достатньо виразне, словник достатній, є незначні стилістичні неточності.	6-9 помилок
10-12	Мовлення багате, точне, образне, стилістично вправне, великий словниковий запас, складні синтаксичні конструкції.	0-5 помилок

Остаточна оцінка за твір

Під час виставлення підсумкової оцінки за твір враховуються обидві складові. Як правило, **пріоритет надається змісту**.

- Якщо зміст твору оцінено вище, ніж грамотність (наприклад, зміст на 9 балів, грамотність на 6 балів), виставляється середній бал або бал, ближчий до вищого (наприклад, 7 або 8 балів).
- За надмірну кількість грубих помилок (навіть при гарному змісті) оцінка може бути суттєво знижена.
- Оцінка за твір, як правило, одна, яка інтегрує обидва критерії.